

Archivy | Texty | Rozhovory | Seymour Hersh: Dodnes neznáme celý příběh o 11. září

Seymour Hersh: Dodnes neznáme celý příběh o 11. září

Publikujeme rozhovor Seymoura Hersh s redaktorem MF Dnes Lukášem Kantorem. Rozhovor vyšel 24. listopadu 2018. ...

Seymour Hersh je označován za legendu investigativní žurnalistiky. V roce 1969 zveřejnil informace o americkém masakru civilistů ve vietnamské vesnici My Lai a v roce 2004 psal o mučení zajatců v irácké věznici Abú Ghrajb. Nositel Pulitzerovy ceny odmítl také oficiální verzi toho, jak Američané v květnu 2011 zabili v Pákistánu Usámu bin Ládina. Do Česka jej pozval Festival spisovatelů Praha, aby zde představil své nové paměti.

Ve svých pamětech, které jste nazval Reportér shrnujete vývoj novinářiny během vaší kariéry. Co považujete za nejhorší současné trendy?

Čtyřicetihodinové zpravodajství kabelových televizí a míru pozornosti věnovanou záležitostem a tweetům prezidenta Donalda Trumpa. Ať už mu americká média jako Fox News fandí nebo ho jako CNN a MSNBC nenávidí, televize neustále vydávají za zprávy, že Trump řekl to či ono. A editor, třeba New York Times, místo aby prohlásil, koho to má pořád dokola zajímat, tak řekne, že by o tom měli také napsat. Ve zpravodajství chybí hlubší uvažování. Deníky New York Times i Washington Post nemají Trumpa rády, už neexistuje médium, kam by se dalo nahlédnout a zjistit něco objektivního. Myslím, že některé články o Trumpovi jsou silně přehnané.

Sám kritizujete jak Trumpa, tak boj médií vůči němu.

Jsem totální kritik Donalda Trumpa, protože se mi nelíbí nic z toho, co dělá. Chci prezidenta, který má respekt ostatních a chová se důstojně. Média to však Trumpovi usnadňují. Podceňují ho. Je chytřejší, než si novináři myslí. Snaží se vyvolat dojem, že ho nenávidí a že jsou nespravedliví. Novináři tím, že žijí z jeho tweetů, hrají jeho hru. Jednoho dne to bude některé hodně mrzet.

O teroristických útocích z 11. září tvrdíte, že nevíme celou pravdu.

Nemám důkazy, jenom přátele ve vládních kruzích a v americké zpravodajské komunitě. Ti si myslí, že vůdce únosců letadel Muhammad Atta, který sám jeden ze strojů navedl do severní věže Newyorského obchodního centra a před tím než získal vízum do USA žil v Hamburku, měl s tím, co se stalo, víc společného než Úsáma bin Ládin, který žil v Afghánistánu. V té době bylo známo, že bin Ládinova komunikace, ať už telefonická či rádiová, je odposlouchávána. Zkrátka si nemyslím, že známe celý příběh 11. září, ačkoli proběhlo formální vyšetřování.

Proč jste o této tragédii sám nic nenapsal?

Nepsal jsem o tom, protože by to nebylo empirické. Jak víte, všichni pachatelé jsou mrtví. Trochu to připomíná atentát na Kennedyho – záhada.

V roce 1974 jste zjistil, že americká zpravodajská služba CIA nezákonně sledovala odpůrce války ve Vietnamu. V roce 2013 odhalil Edward Snowden, že jiná americká zpravodajská služba NSA sleduje celý svět. Sledování tedy přibývá?

Pravidla pro sledování se hned po 11. září změnila na příkaz viceprezidenta Richarda Cheneyho. Před tím v NSA fungovala přísná omezení, zpravodajci nesměli Američany jen tak odposlouchávat a zachytávat jejich komunikaci. Ani když odposlouchávali někoho jiného, s kým jste mluvil, nemohli kopírovat vaši komunikaci. Ale to se po 11. září změnilo a šlo o přímé porušení americké ústavy. Bývalý spolupracovník NSA Edward Snowden poskytl více důkazů o tom, jak rozsáhlé bylo americké sledování a jak byl Kongres tajně o všem informován a nikdy nikomu nic neřekl. Ukazuje to, že jsme mezi lety 2001 a 2013 všechny sledovali? Ano, ukazuje.

I přesto, že jste odhalil nepravosti v CIA, setkal jste se se šéfem této tajné služby. Jak to jde dohromady?

V roce 1968 jsem pracoval pro demokratického senátora Eugena McCarthyho, který kandidoval na prezidenta. Tehdy jsem na jedné večeři s jeho přáteli poprvé slyšel kódové označení Jennifer. Když jsem se na zeptal, co to znamená, každý se ošíval, takže jsem věděl, že se něco děje. Že existuje nějaký tajný program, ale nemohl jsem zjistit víc. Po neúspěšné kampani jsem v květnu 1972 nastoupil do New York Times a psal pouze o Vietnamu. Velkou kauzou tehdy byla aféra Watergate (pracovníci republikánského prezidenta Richarda Nixona v roce 1972 násilně vnikli do sídla Demokratické strany v komplexu Watergate ve Washingtonu - pozn. red.), kterou mi editoři zadali pokrývat. V květnu 1973 jsem téměř každý den publikoval exkluzivní články.

A co spojuje operaci Jennifer, aféru Watergate a schůzku se šéfem CIA?

V jednu chvíli mi zavolał šéf CIA William Colby, že se chce se mnou sejit. Věděl jsem, že CIA byla zapletena do aféry Watergate, tak jsem se s ním sešel za přítomnosti editora New York Times, sám bych na setkání nešel.

Co Colby chtěl?

Colby mě požádal, abych přestal dělat cokoliv ohledně Jennifer. Já přitom nevěděl, co to je, znal jsem jen to slovo, nic víc. Tak jsem mu řekl, že ho poslechnu, když mi sdělí něco, co ještě nevím o CIA a Watergate. A Colby mi dal vodítka ke skvělému článku. Protože byl v CIA nový a nelíbilo se mu, že předchozí ředitel Richard Helms spolupracoval s Bílým domem na Watergate. Asi o rok a půl později informovaly New York Times o operaci Jennifer, tedy amerických pokusech o vyzvednutí sovětské ponorky potopené v Pacifiku. Tehdy mi došlo, že tohle je to, o čem Colby mluvil.

Začal jste jako novinář a pak se stal mluvčím McCarthyho, který podporoval sociální programy a brojil proti válce ve Vietnamu. Lze se z druhé strany vrátit k nezávislé žurnalistice?

Tehdy přechody mezi žurnalistikou a PR nebyly přijatelné, takže jsem chápal, že to pro mě bude těžké. Eugen Mc- Carthy byl výrazně proti válce ve Vietnamu, ale zahraničně-politicky patřil k velice antikomunistické skupině. Já sám jsem neodmítal válku proto, že bych byl levičák, ale proto, že jsem byl schopný pochopit za pochodu, při práci, co se děje. Já válku viděl zblízka a pochopil, že není dobrá, že USA zničí. Nebylo v tom nic politického.

Objevoval jste se jak v mainstreamových New York Times, tak v alternativních Democracy Now. V těch druhých jste řekl, že za nepřátelským postojem Hillary Clintonové k Íránu stojí hlavně příspěvky od Židů. Otiskly by New York Times takové tvrzení?

Určitě bylo zveřejněno jako fakt, že mnoho peněz pro demokraty pochází od Židů v New Yorku. New York Times by to jistě zveřejnily, ale možná by to formulovaly jinak než já. Řekněme to takto: neexistuje demokrat, který by měl dost peněz, aby mohl kandidovat na prezidenta. Všichni musí slíbit, že bezpečnost Izraele bude prioritou. Brání Izrael, Trump to dělá taky, všichni prohlašují oddanost Izraeli. Jsem si jistý, že věří, že by měl existovat jako stát. Současně je však možné říct, že jedním z důvodů, proč to dělají, je pochopení, že kdyby to neudělali, nedostali by příspěvky, které dostávají. Takže nikdo není nepřítelem Izraele, když chce kandidovat na prezidenta. Nejde však o nekalost, jde o přirozený projev demokracie. Každá skupina logicky podporuje politiky, kteří hájí její zájmy. Dělají to také katolíci a muslimové.

Před nedávnem jste řekl, že editorům v médiích pravidelně nabízíte „mrtvé krysy“. Takto tedy vznikají vaše slavné články?

Mrtvými krysami myslím náměty na investigativní texty, které je těžké dát dohromady a jejichž vyznění je potenciálně nepopulární. Třeba že američtí zpravodajci ve skutečnosti neví, kdo v Sýrii útočil chemickými zbraněmi, ačkoli Donald Trump ukázal prstem na Bašára Asada.

A jak editoři na „mrtvé krysy“ reagují?

Během kariéry jsem opustil dobrá média, kde jsem odváděl dobrou práci. Postupně jsem opustil tiskovou agenturu Associated Press, deník New York Times i magazín New Yorker. Nikdo mě o odchod nežádal, odešel jsem sám. Ale nikomu z editorů to nevadilo. Protože to, co dělám, je, že za nimi třikrát až pětkrát za rok přijdu s „mrtvou krysou plnou vší“ a říkám: Tohle je kauza pro můj článek. Najít pravdu bude stát mnoho peněz a možná že ji nenajdu a vy o ty peníze přijdete. A pokud ji najdu a vy to zveřejníte, budou vás žalovat nebo si naštvete čtenáře. Po letech mého předkládání „mrtvých krys“ to editory unavilo. Také proto teď píšou knihy.

